

**HLOUBĚJI
DO MINULOSTI**

ROZTOCTE KOLA

TŘÍDA PROTI TŘÍDĚ!

Republice více práce - to je naše agitace!

KOMUNISTICKÁ STRANA ČESKOSLOVENSKA

KSČ

ONDŘEJ SEKORA
**O ZLĚM BROUKU
BRAMBOROUKU**

O MANDELINCE AMERICKÉ,
KTERÁ CHCE LOUPIT Z NAŠICH TALÍŘŮ

VŠICHNI DO BOJE PROTI
MANDELINCE BRAMBOROVÉ

Y SE VŠAK NEDÁME!

Fej Sekora: O ZLĚM BROUKU BRAMBOROUKU
mandelince americké, která chce loupit z našich talířů / Olověný
síl autor / Vydalo Státní nakladatelství dětské knihy v Praze
1950 / Vytiskla Státní tiskárna, závod 04 / První vydání /
Výtisk 1—120.000 / Cena 3 Kčs
129/200

Ne, nedáme se! Celé výpravy
zachránit naši úrodu. Zospodu si
všechny bramborové keříčky, zda
rubu listů vajíčka

**Bezstarostné děti na hřištích si hrály,
starostlivé mámy doma pracovaly,
za jejich však zády, za jejich však zády,
plni nenávisti, kalu, jedu, zrady,
zákeřní jak palič, ploužící se tmou
rozvraceči štěstí zavraždit je jdou,
nezaváhali by s cyničností vrahů
atomovou bombou nechat zničit Prahu...**

**(Jan Noha: „Zvyšte bdělost“ - úryvek,
Lidové noviny, 6. 6. 1950)**

**VÁLEČNÉ ŠTVÁČE ZALIJEME ŽHAVOU OCELÍ
AŽ ŽIJE J. V. STALIN - MOUDRÝ UČITEL
A NEJVĚTŠÍ PŘÍTEL NAŠEHO LIDU
STALIN - GOTTWALD - MÍR
ZNIČÍME MANDELINKU -
ZLOČINNOU SETBU IMPERIALISTŮ**

(dobová hesla z *Rudého práva*, 1950)

ROK 1950

Smíchovský stál před hrobkou a četl si jména vytesaná do zrnitého, šedého kamene. Oblečený byl v módním plášti. Na hlavě měl klobouk. Trochu velký. Mezi krempu a hlavu by se mu určitě vešel prst. Možná i dva. Byl vypůjčený z vězeňského skladu stejně jako zánovní baloňák.

Látkový pásek s kovovou přezkou se mu zařezával do těla. Utáhl ho, jako by se jím chtěl přepulit. Cípy pláště mu sahaly po kolena a odstávaly do stran. Pod

nimi luxus končil. Z nohavic lezly nitě, látka byla stará a ošoupaná. Plášť moc neladil ani s jeho bagančaty. Vojenský původ nezapřela. Stokrát odřená kůže a stokrát znovu napuštěná levným černým viksem. Ty boty dost pamatovaly a zřejmě v nich majitel, nebo snad majitelé, našlapali stovky kilometrů. Nejspíš na východ a pak zase zpátky. Zažily bahno, vodu, sních, led, pot i krev. A pak je uložili do skladu pankrácké věznice.

Tolik jmen, říkal si Arvéd. Je zázrak, že se tam všichni vejdou. To, které hledal, bylo na náhrobku skoro až dole. „Ani ho nenapsali správně,“ podivoval se. „On se přece Josef nejmenoval.“

Chlapík v kožené bundě mu stál za zády a mlčky pokuřoval. Vychutnával Letku, která hořela jako papír. Nebyla životní potřebou, jak nedávno správně řekl soudruh Zápotocký, ale patřila k lepší životní úrovni. Chtěl si ji užít až do posledního tabákového drobečku a nic mu v tom nemohlo zabránit.

„Jmenoval se Honza. Jan Kefer,“ vykládal Arvéd ve šněrovačkách po *wehrmachtu*.

Chlapík jen odklepl popel na zem. Ale zafoukal vítr a pár smítek utkvělo na jedné z jeho nažehlených nohavic. Muselo ho tu být všude kolem spousty. Šedavého, jemného – nejenom z cigaret.

„A tohle byla jeho manželka,“ ukazoval Smíchovský na další nápis vytesaný do náhrobní desky. „Dagmara,“ v duchu počítal, „umřela v šestadvaceti.“

Dva sloupky s lampičkami, nahoře klenutý tympanon a v něm kříž. A dole stejně oblý náhrobní kámen s křížem. *To, co jest dole, jest jako to, co jest nahoře, a to, co jest nahoře, jest jako to, co jest dole*, letělo Smíchov-

skému hlavou. *A to, co je nalevo, je i napravo... a opačně. Jako dokonale orámované a symetrické exlibris. Jako ten ubohý lidský život.*

Chlápek odhodil nedopalek a rozdrtil ho podpatkem. V kapse zašustil papírovou krabičkou s obrázkem tří letadel, aby se ujistil, že se má ještě nač těšit. Vlasy mu házely chlapecké vlnky, ale byly tak sestřižené, že se daly jen tušit. Hnědá bundička z vepřovice mu padla, polobotky s dlouhou špičkou měl vyleštěné. Po vousech zbyla jen zarudlá tvář a mdlá vůně Pitralonu. U Podolské jako Martička Gottwaldová nešil, ale na eleganci mu to neubralo. Ucítil na jazyku tabákové smítko. Vysunul ho na rty a vyplivl na zem. „Co to bylo za kurvu, Smíchovský? Nepomoh jste jí do toho hrobu nakonec vy?“

Arvéd zavřel oči. Tiskl víčka k sobě. Byl špinavý. Páchnul. Bolela ho hlava. Veliká modřina na ruce mu přes noc zfialověla. Zahnívala v něm jako zkažený kus masa. Polkl a nadechl se. „Slyšel jsem, že snad umřela na tetanus.“

„Na tetanus? Není to divný?“ podivoval se tajný. Znamenal smítko na nohavici a pečlivě je oprášil. Dbal o sebe. O své ošacení pečoval. Jinak se ale od ostatních, jemu podobných, nelišil. Pocházel ze stejné líhně a byl si vědom své nadřazenosti a moci.

Tvář měl ostře řezanou. Chlapskou. Nos rovný a nevelký, zato lícni kosti mu hodně vyčnívaly. A rty tenké a bělavé. Jen lemovaly otvor do lebky a připomínaly jizvu. Bradu měl hranatou, vysunutou. Prsty zažloutlé od cigaret.

„Zemřela za války,“ vysvětloval Smíchovský. Byl celý sešlý. Bledý. Pohublý. Popelavé vlasy střižené na ježka.

Měl vrásky a uvnitř sebe všechnu bolest světa. Jen oči měl stejné jako kdysi, nebesky modré.

„Dagmara,“ zkoušel tajný jméno mrtvé ženy na jazyku. „Zní to pěkně. To je něco jiného než nějaká obyčejná Mařka anebo Jiřina. Ale co měla společného s válkou?“ zajímal se. „Ona... Copak byla u partyzánů?“

„To může být ze rzi. Asi se poranila o hřebík. Nebo z hlíny. Možná dělala něco na zahrádce a... Prostě nešťěstí. Shoda okolností. Osud. Kdoví?“

„Smíchovský, vy jste komik. Kde se to ve vás bere? Fňukáte tu a přitom jste za války makal pro *sicherheitsdienst*... Ještě se rozbrečte. Kolik lidí na vás došlo? A teď vás rozhodí tohle. Vy jste vlastně šťastnej člověk, že jste narazil na nás. Že se s váma mažeme jako s hovnem. Asi si příště takový zvláštní vycházky odpustíme, že jo?“

„Já jsem rád, že jste mě sem vzal,“ bránil Smíchovský svou malou výsadu. Už to nebylo jako kdysi. Postupně přicházel o výhody, které ho v kriminále držely při životě a dodávaly mu naději. Staré nahrazovali mladí. Nová generace se zbavovala konkurence. A tenhle chlapík o něm dneska rozhodoval. Jakákoli hrdost šla stranou. „Já jsem vám za to vděčnej, soudruhu.“

„Bodejť byste nebyl. Ale já si myslím, že by nám bylo nad pultem v nějaký hospůdce líp. Proč si zatěžovat mozek věcma, který se už stejně nedají změnit?“

„Ale já jsem úplně v pořádku. Připravený –“

„No to doufám. Protože za to, že jsme k vám tak benevolentní, od vás taky něco čekáme. Něco za něco. To je vám přece jasný. To přece kapírujete už od protektorátu.“

„Víte, že se na mě můžete spolehnout.“

„To rád slyším,“ řekl chlapík. „Tak jdeme. Náčelník už na nás čeká.“

Smíchovský šel metr za ním. Vraceli se hlavní cestou kolem obrovských novorenesančních náhrobků. Vnímal jména. Data. Cifry. 666. Zachytil slova verše. Plastiku dvou holoubků. Reliéf Krista s trnovou korunou. Mramor. Hlínu. Květy. Z korun stromů trčela k nebi věž filipojakubského kostela. Větve šuměly. Sluneční kotouč za mraky mdle doutnal a připomínal chladný měsíc.

Okřídlená socha na hrobě Jakuba Arbesa měla ruce složené na prsou a hlavu mírně předkloněnou. Do tváře jí padal stín a jemné ženské rysy proměnil v drsný kámen s temnou kavernou úst. V tu chvíli připomínala spíše anděla smrti nežli míru.

Kovové podkůvky a cvočky na podrážkách Arvédových starých vojenských bot s každým krokem cinkly. Balonové plátno pláště se o sebe třelo v podpaží a šustilo. Klobouk mu padal do očí. Každou chvíli ho musel rovnat.

Jako by ztrácel paměť a vzpomínky skládal už jen z nejasných útržků anebo z toho, co měl z doslechu. Šel po cestičce mezi hroby, pokoušel si vybavit Keferovu tvář. Myslel na společně prožité chvíle, na události, o kterých vědělo už jen pár pamětníků, a také na Honzovu tragickou smrt – podle jeho mínění zbytečnou a nešťastnou. Padl z toho na něj smutek. Vlastní osud mu splýval s Keferovým.

Oba studovali církevní školy a věřili, že tím rozhodnutím jednou provždy a k všeobecné spokojenosti roz-

hodli o své budoucnosti. A shodně se nakonec vydali jinou cestou a skončili v bekvýchodné situaci za mřížemi a ostatným drátem.

Znovu ho viděl směšně nešťastného, když v klidnějších dobách vyprávěl, co hrozného ho ten den potkalo. Jak ho doma nezastihli chlapci ze skautského oddílu, který vedl; dveře u něj měli vždycky otevřené a dobře věděli, kde je ukrytý klíč. Jak hladoví hledali něco k snědku a našli jen máslo a chléb. Barvitě popisoval, že mu celý byt obrátili naruby, aby našli i trochu soli. Nakonec bez znalosti souvislostí použili obsah malé dózy, ve které jako svátost ukrýval směs soli ze sedmi moří: ingredienci potřebnou ke kouzelným obřadům. Tehdy si Arvéd uvědomil, že Kefer, stejně jako on, provozuje magické obřady.

Vzděláním, šíří vědomostí a znalostí jazyků byli rovnocenní. Nežadali si ani ve zběsilosti, se kterou vstřebávali všechno nové, a ani ve zbožnění knih. Touha po vědění je oba docela pohltila a nakonec přivedla k tajným naukám.

Tak jako Arvéd byl i Honza mimořádně zaujatý studiem už od mládí. Pořád plný zájmu o vše, pořád ve spěchu. Jako by tušil, že musí žít rychleji. Ani na jídlo mu nezbyval čas. Převážně se živil rohlíky a burskými oříšky. Míval jich pořád plné kapsy.

Byl obtloustlý, ale na svou robustní postavu se pohyboval nezvykle mrštně. Nezúčastněnému pozorovateli mohl připadat zcela všední. Prostě to byl jen další nepraktický člověk zahleděný do sebe a do své vědy, v některé chvíli až směšný pro svou urputnost v diskusi.